

Відділ освіти, культури, молоді та спорту Овідіопольської селищної ради

**ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці №
для проведення вступного інструктажу з працівниками
Овідіопольського ліцею імені Т. Шевченка
Овідіопольської селищної ради Одеського Одеської області**

**Смт. Овідіополь
2025 рік**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ В.о. директора
Овідіопольського Ліцею імені Т. Шевченка
Овідіопольської селищної ради
Одеського району Одеської області

№ _____

(дата)

ІНСТРУКЦІЯ з охорони праці № для проведення вступного інструктажу з працівниками Овідіопольського ліцею імені Т. Шевченка Овідіопольської селищної ради Одеського району Одеської області

1. Загальні відомості про заклад, характерні особливості трудового процесу, об'єкти підвищеної небезпеки на території та в приміщенні навчального закладу

Овідіопольський Ліцей імені Т. Шевченка розташований у триповерховому приміщенні за адресою вулиця Т. Шевченка 212. Це типова споруда, обладнана відповідними інженерними мережами та технічним устаткуванням для належних санітарно-побутових умов працюючим.

Приміщення закладу складається з двох будівель не з'єднаних між собою. У приміщенні старого закладу розташовані кабінети старших класів, кабінет заступника директора з господарчих питань, приміщення шкільної бібліотеки, туалети для працівників закладу, та учнів.

В новій будівлі закладу на нульовому циклі розташовані кабінети старших класів, електрощитова, майстерні, а також кабінет для початкових класів, службові приміщення, кухня, приміщення для охоронника закладу, гардеробна, туалети для працівників закладу та учнів.

На першому поверсі розташовані кабінети старших класів, кабінет логопеда, кабінет медсестри, приміщення шкільної бібліотеки, кабінет заступника директора з навчально-виховної роботи (початкова школа), їдальня, туалети для працівників та учнів.

На другому поверсі розташовані кабінети старших класів, кабінет директора закладу, учительська, кабінет заступників директора з навчально-виховної роботи, актовий зал, туалети для працівників та учнів.

На третьому поверсі розташовані кабінети старших класів, кабінет психолога, кабінет заступника директора з виховної роботи.

Запасні виходи позначені «Запасний вихід».

Горища в закладі є, ключі знаходяться в охоронника. Підвальних приміщень не має.

Об'єктами підвищеної небезпеки в закладі є кабінет фізики, хімії, біології, інформатики, а також котельня, яка розміщена на території закладу. Особи, які працюють в зазначених приміщеннях зобов'язані дотримуватись відповідних інструкцій з охорони праці.

Кабінети адміністрації закладу, навчальні кабінети мають підключення до мережі Інтернет.

Навчально-виховний процес в закладі триває згідно з Режимом роботи закладу, що затверджується директором закладу, розкладами уроків, факультативів, індивідуальних та групових занять, роботи гуртків, тощо.

Усі працівники школи безпосередньо підпорядковуються директору закладу.

Вчителі та інші педагогічні працівники підпорядковуються заступнику директора з навчально-виховної роботи.

Класні керівники, керівники гуртків, психолог, соціальний педагог, педагог –організатор підпорядковуються безпосередньо заступнику директора з виховної роботи.

Обслуговуючий персонал підпорядковується у своїй роботі заступнику директора з господарських питань.

2. Загальні правила поведінки працівників. Правила внутрішнього трудового розпорядку в навчальному закладі. Відповідальність за порушення правил.

Овідіопольський ліцей імені Т. Шевченка у своїй діяльності керується чинним законодавством, нормативно-правовими актами з охорони праці, Положенням про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти.

Працівники приймаються на роботу за трудовим договором, контрактом або на конкурсній основі згідно з чинним законодавством. Вони можуть працювати за сумісництвом згідно з чинним законодавством.

Загальні правила поведінки, коло обов'язків (робіт), що їх виконує кожен працівник за своєю спеціальністю, кваліфікацією чи посадою, визначається посадовими інструкціями і положеннями, затвердженими в установленому порядку тарифно-кваліфікаційними довідниками робіт і професій робітників, положеннями і правилами внутрішнього розпорядку закладу.

Виконання вимог правил з охорони праці, завідуючими кабінетами, адміністрацією та іншими працівниками є обов'язковим у роботі, спрямованій на організацію безпечних та здорових умов праці співробітників.

У зв'язку з цим працівники при прийнятті на роботу і періодично у процесі роботи проходять навчання та перевірку знань з вимогами Положення навчання з охорони праці.

3. Основні положення Закону України «Про охорону праці», Кодексу Законів про працю та нормативних актів про охорону праці, вирішення спірних питань між роботодавцем і працівником.

Закон визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян на охорону праці їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності, регулює за участю відповідних державних органів відносини між власником закладу і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

3.1. Обов'язки власника з охорони праці.

Директор закладу:

- відповідає за створення безпечних умов навчально-виховного процесу згідно з чинним законодавством, не дозволяє проведення навчально-виховного процесу за наявності шкідливих та небезпечних умов здоров'я учасників навчально-виховного процесу;
- затверджує посадові інструкції структурних підрозділів, працівників з обов'язковим блоком питань охорони праці;
- щорічно укладає колективний договір (угоду), що містить розділ з охорони праці та забезпечує його виконання;
- організовує профілактичну роботу щодо попередження травматизму і зниження захворюваності серед учасників навчально-виховного процесу;
- забезпечує проведення всіх видів інструктажів:
 - з охорони праці – відповідно до Типового положення;
 - з безпеки життєдіяльності – відповідно до Положення з організації роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу.
- організовує розслідування нещасних випадків, аналіз причин та розробляє заходи щодо попередження травматизму.

3.2. Обов'язки працівника щодо виконання вимог нормативних актів про охорону праці.

Працівники зобов'язані:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку, дотримуватися дисципліни праці, трудитися сумлінно;
- виконувати вимоги з охорони праці, безпеки життєдіяльності, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- берегти обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники, тощо;
- в установлені строки проходити медичний огляд.

3.3. Права працівників з охорони праці при укладанні угоди.

При укладенні трудової угоди працівник має бути проінформований власником під підпис про умови праці в закладі, наявність на робочому місці небезпечних і шкідливих факторів, можливі наслідки їх впливу на здоров'я.

Забороняється укладення угоди з працівником, якому за медичним висновком протипоказана запропонована робота за станом здоров'я

3.4. Права працівників на охорону праці під час роботи.

Працівник має право відмовитись від дорученої роботи, якщо створилася ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують.

Працівників, які за станом здоров'я потребують надання легкої роботи, власник повинен відповідно до медичного висновку перевести, за їх згодою, на таку роботу тимчасово або без обмеження строку.

Оплата праці при переведенні працівників за станом здоров'я на нижче оплачуєму роботу або виплата їм допомоги по соціальному страхуванню проводиться згідно із законодавством.

3.5. Правила внутрішнього трудового розпорядку, відповідальність за порушення цих правил та вимог з охорони праці.

Час початку і закінчення роботи встановлюється у відповідності з Режимом роботи закладу, що затверджується директором закладу. Тривалість робочого дня обслуговуючого персоналу і робітників визначається графіком змінності, який складається відповідно до встановленої тривалості робочого часу на тиждень.

За невиконання чи неналежне виконання без поважних причин Статуту, Правил внутрішнього трудового розпорядку закладу, законних розпоряджень адміністрації та інших нормативних актів, посадових обов'язків, установлених відповідними інструкціями, працівник школи несе дисциплінарну відповідальність у порядку, визначеному трудовим законодавством.

3.6. Соціальне страхування від нещасних випадків.

Усі працівники підлягають обов'язковому соціальному страхуванню власником від нещасних випадків.

Страхування здійснюють в порядку і на умовах, що визначаються законодавством і колективним (трудовим) договором.

Із фонду соціального страхування здійснюються виплати сум, що належать потерпілому працівникові за період його тимчасової непрацездатності або в порядку відшкодування шкоди та одноразової допомоги, розмір якої встановлюється колективним договором.

Якщо нещасний випадок трапився внаслідок невиконання потерпілим вимог нормативних актів про охорону праці, розмір одноразової допомоги може бути зменшено в порядку, визначеним трудовим колективом за поданням власника та профспілкового комітету закладу.

4. Основні небезпечні фактори, характерні для навчального закладу. Методи та засоби запобігання нещасним випадкам. Питання електробезпеки.

Основні небезпечні фактори визначаються комісією з охорони праці, яка проводить перевірку створення здорових та безпечних умов праці, здійснює контроль за безпекою обладнання, приладів, що використовується під час навчально-виховного процесу відповідно до чинних типових переліків і норм, перевіряє готовність закладу до нового навчального року. Для об'єктів з особливими небезпечними факторами складається акт-дозвіл на користування цим об'єктом. В акті визначається про:

- відповідність нормам з охорони праці, правилам техніки безпеки та виробничої санітарії робочих місць;
- відповідального за об'єкт працюючих;
- укомплектованість об'єкту засобами пожежогасіння, аптечкою першої медичної допомоги;
- готовність використання споруд, обладнання, приборів;
- умови з електробезпеки та попередження травматизму.

В акті-дозволі комісія робить висновки про недоліки, можливість їх усунення та дає (чи не дає) згоду на користування об'єктом.

Акт-дозвіл підписують: голова комісії, члени комісії, працівники, що працюють на об'єкті з небезпечними факторами.

Одним з головних небезпечних факторів є електробезпека, що зазвичай призводить до електротравми. Тому дотримання правил електробезпеки – головна

умова захисту людей від шкідливого і небезпечного впливу електричного струму, електричної дуги, електромагнітного поля і статичної електричної електрики.

Головні правила електробезпеки:

- електромережа та електроапаратура, які використовуються, повинні відповідати вимогам діючих правил експлуатації електроприладів;

- усі несправності у електромережі чи електроапаратурі, що можуть викликати іскру, коротке замикання, нагрівання кабелів та проводів понад допустимих норм, повинні негайно усуватися;

- при експлуатації електроприладів забороняється:

- а) використовувати кабелі та проводи з зіпсованою ізоляцією чи такою, що втратила свої захисні властивості;

- б) залишати під напругою електричні проводи та кабелі з неізольованими кінцями;

- в) користуватися зіпсованими розетками, рубильниками та іншими електроприладами;

- г) зв'язувати та перекручувати проводи;

- д) витягати за шнур вилку з розетки;

- е) забивати у будинках, де електропроводка зроблена закритим способом, у довільні місця стін цвяхів для підвішування штор, картин та інших предметів;

- є) використовувати як електрозахист самородні «жучки»;

- з) замінювати під напругою пошкоджені вимикачі, лампові патрони, штепсельні розетки, електроприлади і апарати;

- ж) доторкатися до батареї опалення, водопровідних труб та інших заземлених конструкцій при користуванні переносними приладами, електроінструментами;

- і) чистити від забруднення і пилюки освітлювальну арматуру і електролампи при ввімкненому вимикачеві. Чистку треба виконувати при вимкненому вимикачеві сухою ганчіркою, стоячи на підставці, яка не проводить електричного струму;

- ї) перевантажувати струмоприймачі, підключаючи одноразово декілька електроприладів.

У всіх приміщеннях (незалежно від їх призначення) які після закінчення робіт закриваються та не контролюються, електроприлади (окрім холодильників) повинні вимикатися.

Працівники закладу повинні знати про місце знаходження рубильника для вимкнення електричної мережі.

Треба пам'ятати, що електропроводку, що загорілася, не можна гасити водою. Для гасіння пожежі в електроустановках застосовують вуглекислотні вогнегасники, сухий пісок, азбестову грубо шерстну тканину.

Про всі небезпеки помічені під час роботи, працівник повинен довести черговому адміністратору.

5. Основні вимоги санітарії та особистої гігієни.

Працівник повинен дотримуватися вимог щодо особистої та виробничої гігієни, вести здоровий спосіб життя, мати належний зовнішній вигляд, що не суперечить системі морального виховання у закладі. Якщо робота працівника передбачає спецодяг, то він має бути чистим. Прати спецодяг повинно за забрудненням, але не менш одного разу на місяць.

Кожен працівник закладу повинен:

- мати особисту санітарну книжку, де лікар за наслідками медичного обстеження робить висновок про допуск до роботи;
- проходити медичні огляди, необхідні щеплення з метою профілактики розповсюдження у закладі інфекційних захворювань;
- підтримувати чистоту та порядок, додержання основних вимог та норм щодо санітарії та гігієни (освітлення, температурний режим, наявність миючих та дезінфікуючих засобів тощо).

6. Обставини і причини можливих нещасних випадків.

При постійному щоденному багатогодинному користуванні комп'ютерами може виникати порушення зору, головний біль, запаморочення. Для цього негативного явища необхідно робити регулярні перерви в роботі, змінювати види роботи, робити гімнастику для очей.

Забороняється користуватися електроприладами з пошкодженою ізоляцією електропроводів (кабелів), а також підключати електроприлади мокрими руками.

7. Порядок розслідування та оформлення документації щодо нещасних випадків.

Розслідуванню підлягають нещасні випадки, які трапилися з учнями чи працівниками і призвели до погіршення стану здоров'я (втрати працездатності) не менш ніж на один день згідно з медичним висновком, а саме: раптові погіршення здоров'я, травми, у тому числі травми через завдання тілесних пошкоджень, нанесених іншою особою, отруєння, теплові удари, опіки, обмороження, утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою, ушкодження, отримані внаслідок аварій, пожеж, стихійного лиха (землетруси, зсуви, повені, урагани та інші надзвичайні події), контакту з тваринами тощо.

Розслідуванню підлягають нещасні випадки, що сталися при виконанні трудових обов'язків у робочий час.

7.1. Повідомлення про нещасні випадки, їх розслідування та облік.

Про кожен нещасний випадок, який стався з працюючим, потерпілий або свідок нещасного випадку негайно оповіщає безпосередньо директора закладу (за його відсутності – чергового адміністратора). Терміново організовується перша долікарська допомога потерпілому, у разі необхідності – його доставку до лікувально-профілактичного закладу.

До прибуття комісії з розслідування зберегти обстановку на місці в тому стані, в якому вона була на момент події (якщо це не загрожує життю і здоров'ю оточуючих і приведе до більш тяжких наслідків). Далі повідомити рідних потерпілого і зробити запит висновку з лікувального закладу про характер і тяжкість ушкодження потерпілого.

Про нещасний випадок, що стався поза територією закладу, керівник заходу, що проводиться, негайно повідомляє орган управління освітою за місцем події.

Наказом директора закладу призначається комісія з розслідування нещасного випадку, яка зобов'язана:

- протягом трьох діб провести розслідування нещасного випадку, з'ясувати обставини і причини, розробити заходи щодо усунення причин нещасного випадку, визначити відповідальних за це осіб;

- виявити та опитати свідків та осіб, які допустили порушення нормативних актів, отримати пояснення потерпілого;

- скласти акт про нещасний випадок у п'яти примірниках і направити на затвердження директору закладу.

Акт про нещасний випадок підлягає зберіганню в архіві закладу протягом 55 років.

Спеціальному розслідуванню підлягають нещасні випадки:

- групові (одночасно з двома і більше потерпілими);
- із смертельним наслідком.

8. Пожежна безпека. Способи та запобігання пожежам. Дії персоналу при виникненні пожежі.

Нормативно правове забезпечення пожежної безпеки в управлінні освіти визначають Закон України «Про пожежну безпеку, Правила пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України.

Відповідальність за пожежну безпеку структурних підрозділів закладу (кабінети, господарські приміщення тощо) несуть їх керівники. Обов'язки щодо забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатації засобів протипожежного захисту відображені у відповідних посадових документах (функціональних обов'язках, інструкціях, положеннях тощо).

8.1. Основні вимоги пожежної безпеки.

При влаштуванні та роботу необхідно пройти інструктаж з пожежної безпеки.

У приміщенні ознайомитися з пожежним інвентарем, запам'ятати, де він знаходиться і що можна застосовувати для гасіння пожежі. Пам'ятайте будь-яку пожежу легше попередити, ніж загасити.

Захаращувати, закривати пожежні проїзди і проходи до пожежного інвентарю, устаткування і пожежних кранів забороняється.

Палити цигарки і кидати недопалки у приміщенні та на території закладу, забороняється.

Необхідно стежити за справністю електрообладнання, не допускати його перегрівання.

Забороняється:

- а) затуляти електролампи папером або тканиною, підв'язувати їх не ізолюючими матеріалами, чіпляти на електровимикачі, на електропроводи одяг, забивати цвяхи між дротами;

- б) вмикати в мережу прилади, які можуть призвести до непередбачених навантажень;

- в) замінювати перегорілі запобіжники дротом - «жучками».

Працюючи з вогнебезпечними матеріалами, необхідно додержуватись протипожежних вимог і мати на робочому місці засоби для гасіння пожежі (пісок, воду, вогнегасники та ін.). Їх треба застосовувати відповідно до інструкції – залежно від характеру речовини, що горить і речовини, якою гасять пожежу.

Виходячи останнім з приміщення, необхідно вимкнути електромережу (за винятком чергового освітлення).

Про всі помічені порушення пожежної безпеки необхідно повідомити керівника.

У разі виникнення пожежі треба негайно повідомити про це пожежну частину по телефону **101**, чітко повідомити своє ППП та адресу ліцею (вул. Т. Шевченка 212), керівника ліцею та заступника директора з АГЧ, вжити можливих заходів щодо евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі наявними первинними засобами пожежогасіння.

8.2. Порядок дії у разі виникнення пожежі.

У разі виникнення пожежі дії працівників закладу мають бути спрямовані на створення безпеки учасників навчально-виховного процесу, їх евакуацію та рятування. Кожен працівник закладу, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, підвищення температури в приміщенні тощо) зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном **101** до пожежної частини (при цьому чітко назвати адресу об'єкта, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище);
- задіяти систему оповіщення людей про пожежу;
- розпочати самому і залучати інших осіб до евакуації з будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації;
- сповістити про пожежу директора закладу або чергового адміністратора;
- організувати зустріч пожежних підрозділів, вжити заходів щодо до гасіння пожежі наявними в закладі засобами пожежогасіння.

8.3. Під час проведення евакуації та гасіння пожежі необхідно:

- з урахуванням обстановки, що сталася, визначити найнебезпечніші евакуаційні шляхи і виходи до безпечної зони у найкоротший термін;
- ліквідувати умови, які сприяють виникненню паніки;
- евакуацію людей починати з приміщення, у якому виникла пожежа і суміжність з ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння. Постраждалих слід евакуювати в першу чергу;
- ретельно перевірити всі приміщення, щоб унеможливити перебування у небезпечній зоні людей;
- виставляти пости безпеки на виходах у будівлі, щоб унеможливити повернення працівників до будівлі, де виникла пожежа;
- у разі гасіння намагатися у першу чергу забезпечити сприятливі умови для безпечної евакуації людей;
- утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також від розбивання скла, в іншому випадку вогонь і дим поширяться до суміжних приміщень.

Залишаючи приміщення або будівлі, що постраждали від пожежі, потрібно зачинити за собою двері і вікна.

9. Надання першої (долікарської) допомоги потерпілим при нещасних випадках. Дії працівників у разі нещасного випадку.

Надання першої медичної допомоги треба починати з оцінювання загального стану потерпілого і на підставі цього скласти думку про характер пошкодження.

У разі різкого порушення або відсутності дихання, зупинки серця, негайно приступити до проведення штучного дихання та зовнішнього масажу серця, негайно викликати за телефоном **103** швидку медичну допомогу.

Штучне дихання.

Перед початком штучного дихання необхідно швидко усунути причини, які перешкоджають диханню.

Потерпілому потрібно розстібнути комір, пояс та інші частини одягу. Звільнити від забруднення ротову порожнину від залишків слизу, грязі. Найбільш простим і ефективним засобом штучного дихання є спосіб «рот у рот» та «рот у ніс». Штучне дихання треба продовжувати до відновлення самостійного дихання або до прибуття медичного працівника.

Зовнішній масаж серця.

Метою масажу серця є підтримування кровообігу у життєво важливих органах. У разі відсутності серцевої діяльності до її відновлення потерпілий знаходиться у положенні на спині. Той, хто надає допомогу, робить енергійні ритмічні натиски на грудину потерпілого 50-60 разів на хвилину, причому після 3-4 натисків роблять перерву на 2 секунди на час вдиху та початок видиху.

Масаж переривати для повторення штучного дихання до трьох глибоких вдихів, після чого повторюють масаж протягом 15-20 хвилин.

Перші ознаки того, що потерпілий приходять до тями: зіниці звужуються, з'являється самостійне дихання, зменшується синюшність шкіри і з'являється пульс.

Констатувати смерть має право тільки лікар.

Перша допомога при ураженні електричним струмом.

Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом передусім має бути спрямоване на припинення дії його на людину способом вимикання рубильника або вимикача, відкидання від потерпілого струмоведучого дроту діелектричним предметом або вивільнення потерпілого від джерела струму. Треба пам'ятати, що не можна торкатися ні дроту, ні до самого потерпілого голими руками без гумових рукавиць; той, хто надає допомогу, повинен обгорнути свої руки якоюсь частиною одягу, сухою ганчіркою, якщо є залога, надіти гумові калоші, гумові чоботи або стати на суху дошку. Віддаляючи потерпілого від джерела струму, слід брати його за ті частини одягу, що не прилягають до тіла.

За наявності дихання, навіть якщо потерпілий знепритомнів, його слід зручно покласти, розстебнути стискуючий одяг, забезпечити доступ свіжого повітря. Якщо потерпілий не дихає або дихає слабко, потрібно терміново почати робити штучне дихання, супроводжуючи його закритим масажем серця. При цьому слід пам'ятати, що смерть від дії електричного струму є часто уявною, тому штучне дихання та закритий масаж серця треба проводити наполегливо, іноді впродовж 2-3 годин безперервно.

Перша допомога при кровотечах.

Найбільш надійний спосіб тимчасової зупинки кровотечі – накладання джгута. У разі відсутності спеціального джгута можна використовувати підручні матеріали: ремінь, мотузку, рушник та інше. Джгут накладають вище місця кровотечі, зробивши 2-3 оберти навколо кінцівки. Джгут накладають на термін не більше 2 годин літом і не більше як 1 година взимку. Під джгут треба підкласти записку, де вказати час накладання джгута. На рану накласти стерильну пов'язку. При підозрі на внутрішню кровотечу на ділянку ймовірної кровотечі потрібно накласти льоду та якомога швидше транспортувати потерпілого до лікарні.

Перша допомога при переломах.

Необхідно накласти шину, а у разі її відсутності використовувати дошки, фанеру, палиці та інше, щоб забезпечити нерухомість уламків кісток у місці перелому, при відкритому переломі з кровотечею спочатку належить зупинити кровотечу, перев'язати рану і тільки потім приступити до накладання шини. Після цього треба організувати доставку потерпілого до лікарні.

Перша допомога у разі вивихів

Надаючи першу допомогу, не слід робити спробу вправити вивих (це може зробити тільки фахівець). Треба накласти пов'язку, яка забезпечувала б нерухомість пошкодженого суглоба і направити потерпілого до лікарні.

Перша допомога при термічних опіках.

На обпечену поверхню шкіри накласти стерильну пов'язку. За наявності опікового шоку потерпілому слід створити спокій, зігріти його. Бажано дати багато пити у вигляді содово-сітьового розчину (1 чайна ложка солі на 1/2 ч. ложки соди розчинити у л води).

Перша допомога при обморожуванні.

При обморожуванні частин тіла і надання першої допомоги полягає у розтиранні відмороженої ділянки, яке потрібно виконувати в теплому приміщенні за допомогою м'якої тканини, змоченої спиртом або горілкою.

Якщо на ураженій ділянці з'явилося почервоніння, а тим більше виникли міхури і з'явилося омертвіння ткани, розтирання і підігрівання робити забороняється. У таких випадках на відморожену ділянку тіла накладають суху стерильну пов'язку, дають потерпілому гарячий чай, зігрівають його і направляють до лікарні.

Перша допомога при розтягненні і розриві зв'язок.

При розривах зв'язок застосовують тугу пов'язку й охолодження пошкодженого місця.

Перша допомога у разі непритомності.

Забезпечити доступ свіжого повітря, розстібнути одяг, дати понюхати нашатирний спирт. Якщо потерпілий не дихає, починати робити штучне дихання.

Інструкцію розробив:
Інженер

Михайловська М.В.

Узгоджено:
Заступник директора
АГЧ

Мальцев А. О.

